

Przedmiotowy System Oceniania z historii dla klas IV-VI szkoły podstawowej

Celem nauczania historii w szkole podstawowej jest zapoznanie uczniów z najważniejszymi wydarzeniami z przeszłości, rozwijanie poczucia więzi z rodziną, narodem, społecznością europejską i światową, kształtowanie postaw moralnych, patriotycznych i obywatelskich, szacunku do własnego państwa i symboli narodowych.

Realizacji tych celów służy ocena wiadomości i umiejętności ucznia. Ma ona za zadanie przekazać informację uczniowi, jego rodzicom oraz nauczycielowi, co osiągnął, co zrobił dobrze i ile potrafi. Przedmiotem oceny są: wiadomości, umiejętności, postawa.

Kontroli i ocenie podlegają prace pisemne, wypowiedzi ustne i prace praktyczne.

1. Pisemne:
 - odpowiedź na pytania,
 - rozwiązywanie wskazanych zadań, wykonywanie ćwiczeń,
 - testy,
 - kartkówki,
 - zadania domowe.
2. Ustne:
 - kilkudzaniowa wypowiedź,
 - udział w dyskusji,
 - prezentacja pracy własnej lub grupy,
 - zadania domowe.
3. Praktyczne:
 - wytwory pracy, np. album, słownik, praca plastyczna,
 - gromadzenie i segregacja materiałów,
 - posługiwanie się mapą, atlasem, słownikiem, tekstem źródłowym,
 - współpraca w grupie,
 - samokształcenie,
 - zadania domowe.

Ocenie podlegają:

- sprawdziany wiadomości,
- odpowiedzi ustne,
- kartkówki (obejmują materiał z 3 ostatnich lekcji, mogą być niezapowiadane),
- aktywność na lekcji (3 plusy – ocena bardzo dobra, 3 minusy ocena niedostateczna),
- zeszyt ćwiczeń,
- dodatkowe prace, np. referaty, wywiady itp.,
- prace domowe.

Wymagania na poszczególne stopnie szkolne w klasyfikacji semestralnej i rocznej.

Uczeń otrzyma ocenę:

NIEDOSTATECZNA, jeżeli:

- nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać prostych poleceń wymagających zastosowania podstawowych umiejętności,

- nie opanował minimum wiadomości programowych.

DOPUSZCZAJĄCĄ jeżeli:

- opanował zakres wiedzy i umiejętności na poziomie elementarnym,
- nie pracuje systematycznie i niezbyt chętnie podejmuje zadania wskazane przez nauczyciela
- nie pracuje w grupie ani zespole zadaniowym,
- nie formułuje własnych wniosków,
- przy pomocy nauczyciela potrafi wykonać proste polecenia wymagające zastosowania podstawowych umiejętności.

DOSTATECZNĄ jeżeli:

- opanował zakres wiedzy i umiejętności w stopniu poprawnym,
- czasami pracuje niesystematycznie i niezbyt chętnie podejmuje pracę indywidualną, grupową lub zespołową,
- rzadko uczestniczy w dyskusji i pracach zespołowo – grupowych,
- czasami poprawnie formułuje wnioski,
- ma problemy z obroną swoich poglądów,
- nie zawsze wywiązuje się z powierzonych zadań lub ich części,
- potrafi pod kierunkiem nauczyciela skorzystać z podstawowych źródeł informacji,
- zna niektóre wydarzenia i postaci z dziejów regionu.

DOBRA jeżeli:

- opanował zakres wiedzy i umiejętności w stopniu średnim,
- charakteryzuje go najczęściej systematyczna i efektywna praca, zarówno indywidualna jak i grupowa,
- często uczestniczy w dyskusji i pracach zespołowo – grupowych,
- poprawnie formułuje wnioski i udaje mu się bronić swoich poglądów,
- odpowiednio wywiązuje się z powierzonych zadań,
- potrafi korzystać ze wszystkich poznanych w czasie lekcji źródeł informacji,
- zna najważniejsze wydarzenia i postaci z dziejów regionu.

BARDZO DOBRĄ jeżeli:

- opanował w pełni zakres wiedzy i umiejętności programowych,
- charakteryzuje go systematyczna i efektywna praca indywidualna i zespołowa,
- chętnie uczestniczy w dyskusjach i pracach zespołowych,
- właściwie formułuje wnioski i broni swoich poglądów,
- wyróżniająco wywiązuje się z powierzonych zadań i ról,
- sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji,
- potrafi dzięki wskazówkom nauczyciela dotrzeć do innych źródeł wiadomości,
- bierze udział w konkursach historycznych,
- wykorzystuje wiedzę nie tylko z historii, ale również przedmiotów pokrewnych,
- posiada dużą wiedzę o historii regionu.

CELUJĄCĄ jeżeli:

- posiada wiedzę wykraczającą poza materiał programowy,
- samodzielnie sięga do różnych źródeł informacji,
- przejawia samodzielne inicjatywy rozwiązywania konkretnych problemów,
- odnosi sukcesy w konkursach historycznych, w których wymagana jest wiedza wykraczająca poza treści programowe,
- wiąże dzieje własnego regionu z dziejami Polski lub powszechnymi.

Aktywność uczniów podlegających ocenianiu na lekcjach historii

Oceniane umiejętności	Aktywność ucznia podlegająca obserwacji i ocenie	Narzędzia oceny
Pisanie	Referaty Sprawdziany pisemne Kartkówki	Kryteria oceny prac pisemnych Kryteria sprawdzianów
Mówienie	Wypowiedzi ustne na lekcjach Udział w dyskusji	Kryteria wypowiedzi ustnej Obserwacja
Współpraca w grupie	Praca w grupach na lekcji	Obserwacja Karta oceny pracy w grupie Karta samooceny
Posługiwanie się terminami historycznymi	Wypowiedzi ustne Prace pisemne	Kryteria wypowiedzi ustnej Kryteria oceny prac pisemnych
Posługiwanie się mapą i atlasem	Wypowiedzi ustne Prace pisemne Zadania praktyczne	Kryteria wypowiedzi ustnej Kryteria oceny prac pisemnych Obserwacja
Porządkowanie i selekcja materiału	Gromadzenie i selekcja materiału	Obserwacja
Poszukiwanie i posługiwanie się źródłami informacji	Praca ze słownikami Gromadzenie materiału Samodzielne zdobywanie informacji	Obserwacja
Terminowość wykonywania zadań	Planowanie Organizowanie	Obserwacja
Kreatywność	Prace praktyczne	Obserwacja
Prowadzenie zeszytu przedmiotowego	Systematyczność Estetyka Pomysłowość	Obserwacja

Kryteria oceniania odpowiedzi ustnej z historii

Ocena **niedostateczna**:

- uczeń nie wykazał się wiadomościami wymaganymi na ocenę dopuszczającą,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać najprostszych zadań.

Ocena **dopuszczająca**:

- uczeń przy pomocy nauczyciela wykonuje proste zadania, wykorzystuje podstawowe umiejętności,
- potrafi określić wiek (jego połowę), w którym miało miejsce dane wydarzenie,
- potrafi umieścić najważniejsze wydarzenia w czasie, zaznaczyć je na osi czasu,
- zna podstawowe fakty, postacie i terminy niezbędne w procesie nauki,
- wypowiada się krótkimi zdaniami, popełnia liczne błędy językowe.

Ocena **dostateczna**:

- uczeń rozumie podstawowe fakty i pojęcia historyczne,
- potrafi uporządkować najważniejsze wydarzenia chronologicznie,
- potrafi łączyć postacie z odpowiadającymi im wydarzeniami,
- potrafi z osi czasu odczytać zaznaczoną datę,
- wskazuje na mapie miejsca omawianych wydarzeń,
- potrafi wykorzystać podstawowe źródła informacji,
- przy pomocy nauczyciela rozwiązuje podstawowe problemy,
- formułuje wypowiedź 2-3 zdaniową,
- popełnia błędy językowe i stylistyczne.

Ocena **dobra**:

- uczeń samodzielnie rozwiązuje podstawowe problemy, a trudniejsze przy pomocy nauczyciela,
- określa przyczyny i skutki wydarzeń historycznych,
- posługuje się terminologią poznaną na lekcji,
- potrafi scharakteryzować poznane sylwetki osób,
- lokalizuje na mapie przebieg wydarzeń,
- porządkuje wydarzenia chronologicznie,
- wykorzystuje źródła informacji poznane na lekcji,
- formułuje dłuższą, poprawną pod względem językowym, wypowiedź,
- próbuje dokonywać własnych sądów i opinii.

Ocena **bardzo dobra**:

- uczeń samodzielnie rozwiązuje problemy podstawowe i trudniejsze,
- prawidłowo posługuje się wiedzą i umiejętnościami zdobytymi na lekcji,
- samodzielnie dostrzega i omawia przyczyny i skutki wydarzeń,
- przedstawia na mapie zmiany terytorialne,

- potrafi z osi czasu odczytywać odpowiadającą danemu wydarzeniu datę,
- wykorzystuje źródła informacji wskazane przez nauczyciela,
- samodzielnie dokonuje ocen poszczególnych wydarzeń i postaci,
- formułuje dłuższą, samodzielną wypowiedź poprawną pod względem językowym.

Ocena celująca:

- uczeń samodzielnie rozwiązuje problemy,
- wykorzystuje w swojej wypowiedzi wiadomości spoza podręcznika, które samodzielnie zdobył,
- samodzielnie dostrzega związki między wydarzeniami,
- wyraża własne zdanie, popiera je logicznymi przykładami,
- wykorzystuje wiedzę o regionie w różnych sytuacjach,
- wypowiada się poprawną polszczyzną.

Kryteria oceny pracy w grupie

- zaangażowanie w pracę grupy,
- realizacja wyznaczonego zadania,
- pełnione funkcje i role,
- rozumienie osobistej sytuacji w grupie,
- umiejętności pracy w grupie.

Wymagania na poszczególne oceny:

niedostateczny	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
Przeszkadza członkom grupy w pracy. Nie wykonuje wyznaczonej pracy w określonym czasie. Zajmuje się innymi sprawami. Nawet przy pomocy kolegów i nauczyciela nie wykonuje zadania. Nie wywiązuje się (lub rzadko) z powierzonych zadań i funkcji. Nie uświadamia	Na czas wykonuje tylko część zadanej pracy. Czasami przeszkadza innym. Realizuje przy pomocy kolegów lub nauczyciela tylko część zadań. Nie zawsze wywiązuje się z pełnionych w grupie funkcji. Nie przyjmuje do wiadomości informacji zwrotnych nauczyciela i	Pracuje przy wykonaniu większości zadań, ale zdarza mu się nie akceptować przynależności do danej grupy. Realizuje większość zadań sam. Zgodnie z predyspozycjami potrafi wykonać niektóre funkcje w grupie. Akceptuje opinie nauczyciela i kolegów na temat swojej pracy w grupie. Potrafi pochwalić	Jest zdyscyplinowany. Wnosi pozytywny wkład w pracę grupy. Wykonuje zadanie w wyznaczonym czasie. Konsekwentnie wykonuje swoją pracę. Wykonuje zgodnie z predyspozycjami przydzielone funkcje, ale próbuje podejmować inne. Dostrzega swoje wady pracy w grupie i stara się je likwidować.	Zaangażowany w pracę w grupie. Wykazuje inicjatywę. Angażuje wszystkich do pracy. Pomaga kolegom mającym trudności. Samodzielnie podejmuje się realizacji zadania. Przyjmuje na siebie wiele zadań. Jest zdyscyplinowany. Potrafi pokierować członkami zespołu.

sobie własnych trudności we współdziałaniu. Nie docenia pracy innych, negatywnie dominuje w grupie.	kolegów na temat jego pracy w zespole. Rzadko chwali wkład pracy innych. Nie szanuje zdania innych.	kolegów za pracę, ale zdarza mu się również i ich krytyka.	Tolerancyjny Docenia pracę innych.	Pełni wiele funkcji. Potrafi wskazać swoje mocne i słabe punkty pracy w grupie. Potrafi ocenić pracę innych, stwarza pozytywną atmosferę podczas pracy, szanuje innych.
---	---	--	------------------------------------	---

Prowadzenie i ocena zeszytów przedmiotowych

Uczniowie zobowiązani są do prowadzenia zeszytu ćwiczeń oraz zeszytu przedmiotowego (za ich brak na lekcji uczeń otrzymuje „-“).

Każdy zeszyt sprawdzany jest pod względem kompletności notatek, ich poprawności merytorycznej, estetyki.

Ocena za prowadzenie zeszytu wystawiana jest raz w semestrze i przy jej wystawianiu brane są pod uwagę elementy wyżej wymienione.

Uczeń ma obowiązek uzupełniania notatek w zeszycie podczas swojej nieobecności.

W uzasadnionych przypadkach nauczyciel może go zwolnić z tego obowiązku.

Zadawanie i ocena prac domowych

Celem zadawania prac domowych jest rozwijanie zainteresowań ucznia, motywacja do nauki, organizacja i planowanie samokształcenia się.

- Uczeń ma obowiązek systematycznego odrabiania prac domowych.
- Nauczyciel określa zasady wykonania zadania - sposób, termin.
- Uczeń ma obowiązek przestrzegania terminu wykonania zadania.
- Nauczyciel dostosowuje termin realizacji zadania do stopnia jego trudności.
- Nauczyciel sprawdza wykonane zadania w wyznaczonym terminie.
- Za wykonane zadanie uczeń może otrzymać ocenę lub „+”(w zależności od stopnia trudności zadania lub sposobu jego wykonania).
- Postawienie „parafki” przy wykonanym zadaniu oznacza, że nauczyciel sprawdzał wykonanie zadania, ale nie sprawdzał jego zawartości merytorycznej.
- Brak pracy domowej zostaje odnotowany przez nauczyciela za pomocą oceny niedostatecznej lub „-”(jeżeli uczeń zgłosił wcześniej brak zadania nauczycielowi).
- Uczeń ma możliwość poprawy oceny po wykonaniu zadania w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
- Nauczyciel może odmówić wyznaczenia kolejnego terminu poprawy pracy domowej, jeżeli uczeń jest niesystematyczny, ma nieodpowiedni stosunek do przedmiotu, lekceważy swoje obowiązki.
- Ocenianie prac następuje zgodnie z umową dotyczącą konkretnej pracy.

Stosowanie i ocenianie sprawdzianów lub testów

- W ciągu semestru mogą się odbyć 3-4 sprawdziany (w klasach IV i V 1-2 sprawdziany).
- Sprawdziany są przeprowadzane po każdym lub kilku blokach tematycznych.
- Sprawdzian poprzedzony jest zawsze lekcją powtórzeniową, jest zapowiadany przynajmniej z tygodniowym wyprzedzeniem, termin pisania sprawdzianu jest ustalony z większością uczniów danej klasy.
- Nauczyciel podaje uczniom zakres materiału i umiejętności sprawdzanych na sprawdzianie.
- Nauczyciel sprawdza i podaje wyniki sprawdzianu do wiadomości uczniów w terminie do 14 dni od daty pisania.
- Jeżeli uczeń otrzymał ocenę niedostateczną ze sprawdzianu, może ją poprawić na zasadach ustalonych przez nauczyciela.

Uwagi końcowe:

1. Za pracę na lekcji uczeń może otrzymać ocenę od celującej do niedostatecznej. Za odpowiedzi krótsze i mniej szczegółowe nauczyciel ma prawo nagrodzić go plusem. Jeżeli uczeń nie wykonuje poleceń nauczyciela, nie robi ćwiczeń, błędnie odpowiada na pytania, na które padła wcześniej odpowiedź lub wynika ona z toku lekcji, nauczyciel może postawić mu znak „minus” lub ocenę niedostateczną z aktywności.
2. Ocena jest informacją dla ucznia, jego rodziców i nauczyciela, w jakim stopniu opanował on dany dział kształcenia czy dane zagadnienia.
3. Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną wszystkich ocen, jej podstawą są wyniki sprawdzianów i prac wykonywanych w klasie, odzwierciedla jednak pracę ucznia, wiedzę, umiejętności, aktywność i systematyczność.
4. Ocena roczna obejmuje osiągnięcia ucznia w I i II semestrze.
5. Ocenę śródroczną i roczną uczeń może poprawić na warunkach ustalonych z nauczycielem.
6. Do ocen cząstkowych można dopisywać znak „+” i „-”. Ocena roczna powinna być zapisana w dzienniku pełną nazwą, bez dodatkowych znaków.
7. O postępach w nauce uczeń i jego rodzice powiadamiani są przy pomocy:
 - oceny stopnia,
 - oceny opisowej,
 - oceny ustnej.
8. Ocenę ze sprawdzianów ustala się wg następującej skali procentowej:

% punktów	ocena słowna	ocena cyfrowa
0 – 29	niedostateczny (skrót <i>ndst</i>)	1
30 – 49	dopuszczający (skrót <i>dop</i>)	2

50 – 74	dostateczny (skrót <i>dst</i>)	3
75 – 89	dobry (skrót <i>db</i>)	4
90 – 100	bardzo dobry (skrót <i>bdb</i>)	5
100 + dodat.	celujący (skrót <i>cel</i>)	6

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH DO POTRZEB PSYCHICZNYCH I EDUKACYJNYCH UCZNIÓW

W pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu oraz z inteligencją niższą niż przeciętna stosuje się następujące formy, metody, sposoby sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- Uwzględnia się trudności w zapamiętywaniu nazw, nazwisk, dat.
- W czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomaga się ucznia, daje więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, delikatnie naprowadza się ucznia na właściwy tok myślenia i poszukiwania.
- Z uczniami mającymi kłopoty w nauce częściej powtarza się i utrwala materiał.
- Podczas lekcji stosuje się techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie.
- Wprowadza się w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używa wielu pomocy dydaktycznych, urozmaica proces nauczania.
- Różnicuje się formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia.
- Przeprowadza się sprawdziany ustne z ławki, w razie potrzeby odpytuje indywidualnie, bez obecności klasy, często ocenia się prace domowe.